

SMART MARINE AS
Bøvågen 58
NO 4262 AVALDSNES

Att. Jarle Vikingstad

Vi trenger flere opplysninger for å behandle søknaden – varsel om avslag på søknad

Saken gjelder Karmøy - Gnr/bnr 146/236 - Bøvågen 58 - søknad om samtykke.

Vi viser til søknad av 29.09.2022 om samtykke etter arbeidsmiljøloven § 18-9. Vi mottok søknaden fra North Ark AS på vegne av SMART MARINE AS. Vi trenger flere opplysninger før vi kan behandle søknaden.

For å unngå at vi avslår søknaden om samtykke, må dere sende oss dokumentasjonen som mangler, **innen 06.01.2023.**

Søknaden omfatter tiltakstype Nytt bygg - Over 70 m² - ikke boligformål og bygningstype Annen kontorbygning.

Bruksareal (BRA) for tiltaket er 96,7 m². Totalt antall arbeidstakere er 8.

Søknaden omhandler et brakkebygg i én etasje, som skal inneholde 4 kontorarbeidsplasser.

Kontorarbeidsplassene, som er oppgitt å være til sporadisk bruk, skal flyttes fra hovedbygget.

Hovedbygget er plassert på eiendommen med gnr/bnr. 146/211. Brakkebygget skal plasseres på naboeiendommen, nord for hovedbygget. Slik vi oppfatter søknaden, vil brakkebyggets plassering gå over to eiendommer, som er søkt sammenføyet, og vil få bruksnummer 237.

Brakkenes byggeår opplyses å være ukjent, men det anslås å være fra 2010.

Tiltakshaver, og bruker av brakkebygget, er Smart Marine AS (org. nr. 966 553 685).

Tiltaket omfatter eksisterende arbeidsplasser, for én virksomhet.

Dette har vi mottatt fra dere

Saksbehandlingen er basert på følgende dokumentasjon:

- 1 Søknad om samtykke
- 2 Vedlegg A2 - bekreftelse til Arbeidstilsynet.pdf
- 3 søknad arbeidstilsynet.pdf
- 4 Vedlegg A1 - kopi rammesøknad 146-236 og 237.pdf

Dette mangler

Søknad om samtykke til Arbeidstilsynet skal dokumentere at rammene i bygget er utformet slik at arbeidstakernes sikkerhet, helse og velferd ivaretas på søknadstidspunktet og i fremtiden ved at arbeidsplasser og arbeidslokaler tilrettelegges og utformes i forhold til arbeidet som skal utføres, den enkelte arbeidstaker og til særskilte risikoforhold.

Vi kan ikke se av søknad om tillatelse til tiltak, til kommunen, om tiltakshaver eventuelt har søkt om midlertidig bruk og plassering av brakkebygget. Vi legger derfor til grunn for vår samtykkebehandling, at brakkebygget og dens arbeidsplasser, er av en permanent art, til tross for at det er opplyst at brakkebyggets kontorarbeidsplasser kun skal brukes sporadisk på søknadstidspunktet. Arbeidsplassforskriften skiller ikke på faste -og midlertidige arbeidsplasser, jf. arbeidsplassforskriften § 1-2 første ledd.

Det er for vår samtykkebehandling ikke avgjørende for oppfyllelse av gjeldene arbeidsmiljøkrav, hvordan virksomheten som skal bruke brakkebygget, er organisert pr. søknadstidspunkt. Vi må i vår samtykkebehandling ta høyde for at organisering og tilknytningsform for de som utfører oppgaver i tiltaket, kan endre seg over tid.

Før Arbeidstilsynet kan behandle saken ferdig og eventuelt fatte vedtak om samtykke, trenger vi følgende tilleggsopplysninger:

- Aktuelle arbeidsmiljøfaktorer/Arbeidstilsynets skjema for egenerklæring
- Tilrettelegging for arbeidstakere med nedsattfunksjonsevne
- Personalrom – garderobes, pauserom -og toaletter
- Rom for renholdsutstyr
- Ventilasjon

Aktuelle arbeidsmiljøfaktorer

Arbeidsmiljøloven § 4-4 første ledd stiller krav om at bygningsmessige forhold skal være fullt forsvarlige. Arbeidsplassforskriften § 2-1 utdyper arbeidsmiljøloven § 4-4. Den sier

- at arbeidslokaler skal være utformet og innredet med sikte på den virksomheten og de arbeidsplassene som skal finnes i lokalet
- at arbeidslokaler skal ha en tilfredsstillende velferdsmessig standard
- at arbeidsplasser skal være dimensjonert, innrettet og tilpasset arbeidets art, arbeidsutstyret og den enkelte arbeidstaker

For å ivareta disse kravene, må tiltakshaver ha oversikt over alle de arbeidsmiljøfaktorene som er relevante for tiltaket.

Arbeidstilsynet har ikke mottatt tilstrekkelige opplysninger som viser at relevante arbeidsmiljøfaktorer er vurdert i tråd med de gjeldende kravene. Nedenfor lister vi opp det vi vurderer at mangler, og som tiltakshaver må dokumentere.

- Vi har innført muligheten til å kunne gi automatisk samtykke, så lenge tiltakshaver kan erklære at alle bygnings -og utstyrmessige løsninger samsvarer med Arbeidstilsynets preaksepterte løsninger. Den tidligere sjekklisten med oversikt over arbeidsmiljøfaktorer (17 punkts listen), er i forbindelse med dette erstattet med; Skjema for egenerklæring. I dette skjemaet er den gamle 17 punkts listen utvidet. I skjemaet går det frem hvilke krav som gjelder, og om tiltakshaver kan oppfylle hver enkel arbeidsmiljøfaktor/preaksepterte løsninger.

For vår samtykkebehandling skal det alltid legges ved en oversikt over alle arbeidsmiljøfaktorer, hvor det går frem tiltakshavers vurderinger for hvordan gjeldene arbeidsmiljøkrav kan oppfylles i det konkrete tilfellet.

Tiltakshaver har kun redegjort for noen av arbeidsmiljøfaktorene som har betydning for brakkebygget. Dermed blir det vanskelig å ta stilling til om tiltakshaver har vurdert alle relevante bygnings -og utstyrmessige løsninger, i tråd med gjeldene arbeidsmiljøkrav.

Vi ber tiltakshaver legge ved en utfylt oversikt over alle de arbeidsmiljøfaktorene som er relevante for tiltaket, med redegjørelser, i form av tekst og tegningsgrunnlag, som viser at gjeldene arbeidsmiljøkrav kan bli oppfylt.

Siden søknaden er mangelfull, har vi ikke nødvendigvis listet opp alle de arbeidsmiljøfaktorene som kan være relevante for virksomheten. Vi gjør oppmerksom på at vi senere i saksbehandlingen kan vurdere at flere forhold mangler.

Krav til arbeidsmiljøvurderinger

Arbeidsmiljøfaktorer er alle de forholdene på arbeidsplassen som kan påvirke arbeidstakernes helse, miljø, sikkerhet og velferd, og som kan bidra til et inkluderende arbeidsliv. For å kunne velge bygningsmessige løsninger som er i tråd med de kravene loven stiller, er det viktig å ha oversikt over de aktuelle arbeidsmiljøfaktorene.

Tiltakshaveren må selv vurdere hvilke faktorer som er relevante, ved å kartlegge og risikovurdere aktivitetene og prosessene som skal foregå i arbeidslokalene. Bedriftshelsetjenesten (BHT) skal bistå i vurderingen, dersom virksomheten har plikt til å være tilknyttet en godkjent bedriftshelsetjeneste. Arbeidstilsynet kan overprøve disse vurderingene.

Dere må dokumentere og beskrive de bygningsmessige løsningene slik at de kan sammenstilles med planene. Dette er nødvendig for å kunne vurdere om arbeidsmiljøet blir tilrettelagt og ivaretatt i tråd med kravene. De kravene som eventuelt ikke lar seg dokumentere fullt ut på tidspunktet for søknaden, skal beskrives så langt det er mulig.

Dere finner nærmere veiledning om alle arbeidsmiljøfaktorer som kan være aktuelle, tilhørende krav og hvordan kravene kan oppfylles for å være sikre på å få samtykke, i vårt skjema for egenerklæring www.arbeidstilsynet.no/tema/byggesak/#Fyllutegenerklæring.

I stedet for vurdering av aktuelle arbeidsmiljøfaktorer kan dere sende inn utfylt egenerklæringskjema. Bruk av egenerklæringskjema vil bidra til at dere får kortere saksbehandlingstid. Snart vil vi kreve at det avgis egenerklæring ved alle søknader om samtykke.

Dere finner oversikt over BHT-pliktige virksomheter på www.arbeidstilsynet.no/hms/roller-i-hms-arbeidet/bht/.

Tilrettelegging for arbeidstakere med nedsatt funksjonsevne

Arbeidsmiljøloven § 4-1 femte ledd stiller krav om at atkomstveier, sanitæranlegg, arbeidsutstyr og liknende skal være utformet og innrettet slik at arbeidstakere med nedsatt funksjonsevne kan arbeide i virksomheten. Arbeidstilsynet har ikke mottatt tilstrekkelige opplysninger om at planene for tilrettelegging for arbeidstakere med nedsatt funksjonsevne er i tråd med de gjeldende kravene.

Nedenfor lister vi opp det vi vurderer at mangler, og som tiltakshaver må dokumentere.

- Det fremgår av mottatte treningsgrunnlag at brakkebygget er i én etasje. Vi kan derimot ikke se om brakkebygget tilrettelegges for utvendig trinnfri atkomst.

Vi ber tiltakshaver redegjøre, i form av tekst og planer, for at brakkebygget tilrettelegges for utvendig trinnfri atkomst.

Arbeidstilsynet finner det ikke godt nok dokumentert at tiltaket er unntatt fra krav til tilrettelegging. Vi ber om at dere sender oss dokumentasjon, redegjørelse mv. slik det framkommer over.

Krav til tilrettelegging for arbeidstakere med nedsatt funksjonsevne

De særskilte kravene til tilrettelegging for arbeidstakere med nedsatt funksjonsevne framkommer av arbeidsplassforskriften § 2-4 og suppleres av forskriftens kommentardel. Det må legges særlig vekt på tilrettelegging (universell utforming) som ivaretar arbeidstakere med blant annet nedsatt bevegelighet, syns- og orienteringshemninger og hørselshemming. Dette gjelder både ved nybygging, ombygging og bruksendring.

Målet med kravet er at alle arbeidstakere med funksjonshemming skal ha tilgang til alle arbeidsplassene og arbeidslokalene i virksomheten. Dette betyr at det må være trinnløse atkomster, heis eller annen mekanisk persontransport, og at spiserom, garderober, handikaptaletter osv. er tilstrekkelig dimensjonert og innredet.

Det skal som hovedregel alltid være et fullverdig handikaptalett (dobbeltsidig med plass til rullestol på begge sider av toalettet og snusirkel), eller to ensidige handikaptaletter (ett høyresidig og ett venstresidig). I bygg med flere etasjer skal det som hovedregel være handikaptalett i hver etasje.

Hovedregelen er at det skal være heis i alle arbeidsbygg med flere etasjer. En eventuell tilrettelegging for montering av heis på et senere tidspunkt, aksepteres normalt ikke. Begrunnelsen for dette er blant annet at terskelen for å ansette arbeidstakere med nedsatt funksjonsevne blir høyere hvis lokalene

mangler heis, og at tilretteleggingen blir vanskeligere dersom en allerede ansatt arbeidstaker får midlertidig eller varig redusert bevegelighet.

Tilretteleggingskravet gjelder så langt det er mulig og rimelig å tilrettelegge, og må vurderes i hvert enkelt tilfelle. Det er åpnet for unntak i særskilte tilfeller. Unntak forutsetter at tiltakshaver kan dokumentere og godtgjøre at full tilrettelegging ikke er mulig eller rimelig. Bevisbyrden ligger på tiltakshaver.

For øvrig gjør vi oppmerksom på at kravene til tilrettelegging for arbeidstakere med nedsatt funksjonsevne forvaltes strengt. Dere finner nærmere veiledning om kravene og hvordan de kan oppfylles, på www.arbeidstilsynet.no/tema/byggesak/#Lastnedskjemaforegenerklæring og www.arbeidstilsynet.no/tema/byggesak/veiledning-til-dokumentasjonskrav-ved-soknad-om-arbeidstilsynets-samtykke/krav-til-heis-og-handicaptaolett/. Her finner dere også lenker til det aktuelle regelverket.

Personalrom – garderober, pauserom og toaletter

Arbeidsplassforskriften §§ 3-4, 3-5 og 3-7 stiller krav til garderober, spise- og pauserom, samt toaletter. Arbeidstilsynet har ikke mottatt tilstrekkelige opplysninger om at planen for personalromsfasilitetene nevnt over, er i tråd med de gjeldende kravene. Nedenfor lister vi opp det vi vurderer at mangler, og som tiltakshaver må dokumentere.

- Toaletter, garderober og spiserom opplyses å finnes i hovedbygget. Slik vi oppfatter det, medfører ikke etablering av brakkebygget noen endring i antall ansatte.
- Garderober. Det kommer frem av vedlagte plantegning at brakkebygget planlegges for totalt 4 arbeidsrom for kontorer. Det er videre opplyst for saken at totalt antall ansatte er 8. I og med at vi for vår forvaltningspraksis har lagt til grunn at hver arbeidsplass skal ha et gulvareal på minst 6 m², oppfatter vi på bakgrunn av dette at de to største kontorene planlegges i landskap.

Slik vi oppfatter tiltakshavers redegjørelser, er alle personalromsfasiliteter i hovedbygget, også garderober. Når personalromsfasilitetene ligger i et annet bygg, enn der de aktuelle arbeidsplassene befinner seg, kan dette i praksis føre til at de ikke bli brukt, og provisoriske, uheldige løsninger i brakkebygget, kan bli valgt i stedet.

En konsekvens av manglende mulighet for å henge av seg yttertøyet sitt, og da særlig i forbindelse med bruk av kontorlandskap, er faren for spredning av vond lukt over et større areal og som påvirker flere, når yttertøyet blir fuktig/vått. Dette gir et dårlig inneklima.

Behovet, og kravet, for egne garderober for å henge av seg yttertøy, skjerpes derfor ved kontorlandskap.

Sett hen til at behovet for å skifte fra privat tøy til arbeidstøy er mindre i et arbeidslokale brukt til kontorarbeidsplasser, som i denne saken, kan det ikke stilles for store krav med tanke på dimensjonering av garderobene for øvrig.

I henhold til kommentardelen til arbeidsplassforskriften § 3-4, står det blant annet; «*Er arbeidsplass og garderobe i atskilte bygg, bør arbeidstakeren kunne henge yttertøy i rom, gang eller liknende i tilknytning til arbeidsplassen på steder som er fri for støv og lukt som kan sette seg i tøyet.*» Dette betyr i praksis at hvert utleieareal/etasje/sidebygg skal ha egne garderobes for yttertøy, uavhengig om det finnes felles garderobeløsning andre steder i samme bygg eller sidebygg. Dette er vår forvaltningspraksis.

Vi ber tiltakshaver redegjøre, i form av tekst og planer, at det tilrettelegges for egen plass for yttertøysgarderobe i brakkebygget.

- Spise/-pauserom. Brakke -og hovedbygget er plassert på hver sin eiendom (naboeiendommer). Når det planlegges for at personalrom og arbeidsrom skal være i forskjellige, frittstående bygg, vil dette kunne føre med seg utfordringer i forhold til tilgang, -og reell bruk, av personalrommene.

Utfordringene kan bestå i muligheten for å avvike pauser, samt forflytning i åpent lende. Å forflytte seg utendørs kan være problematisk, f.eks. vinterstid med tanke på føret, (snø/is). I denne saken må man også krysse trafikkert vei. Arbeidstakere kan få/ha forskjellen grader av funksjonsnedsettelse, av både permanent -og midlertidig art. I henhold til arbeidsplassforskriften § 2-4 andre ledd, skal personalrom være utformet og plassert slik at det i nødvendig utstrekning tas hensyn til at arbeidstakere med nedsatt funksjonsevne skal kunne arbeide i virksomheten.

Brakkebygget skal inneholde kontorarbeidsplasser. Vi har i vår forvaltningspraksis lagt til grunn at arbeidstakere med funksjonsnedsettelse, kan utføre merkantile arbeidsoppgaver.

Når personalromsfasilitetene ligger for langt unna, kan dette også i praksis føre til at de ikke bli brukt, og provisoriske, uheldige løsninger i brakkebygget, kan bli valgt i stedet.

Vedlagte plantegning viser at brakkeriggen skal inneholde 4 arbeidslokaler for kontor. Utover dette er det ikke anvist dedikert lokale for muligheten til å avvike pauser. I denne saken er spiserommet plassert hovedbygget. I kommentardelen til arbeidsplassforskriften § 3-5, står det blant annet at eksempel på spiserom utenom virksomheten kan være ekstern kantine. Det bør da være pauserom i virksomheten.

Vi ber tiltakshaver redegjøre, i form av tekst og planer, at det tilrettelegges for eget pauserom i brakkebygget.

- Toaletter. Det kommer frem av vedlagte plantegning at brakkebygget ikke tilrettelegges for toalett. Toalett er en grunnleggende funksjon i ethvert arbeidslokale. Med dette betyr det også at det i et hvert sidebygg må være tilgang på toalett. Tilgang til toalett er

av vesentlig betydning, og ved plasseringen må det tas hensyn til både avstander og muligheter til å forlate arbeidsstedet uten vesentlige hinder.

Det er blant annet uttalt i kommentardelen til arbeidsplassforskriften § 3-1, at behovet for nærhet til toalett og pauserom ofte kan være viktigere enn nærhet til f.eks. garderobe eller spiserom.

For avstander og muligheter, nevnes de samme utfordringene som over, at det å forflytte seg utendørs kan være problematisk, f.eks. vinterstid med tanke på føret, (snø/is). I denne saken må man også krysse trafikkert vei. Å måtte gå på toalett er noe man kanskje må gjøre flere ganger i løpet av arbeidsdagen. Fare for å bli utsatt for ulykke til/fra toalett, kan dermed bli en reell ulykkesfaktor. For lang avstand fører også til at arbeidsdagen blir oppstykket. Manglende mulighet til å komme på toalett, når man har behov for det, kan også gå ut over integriteten til arbeidstakerne. Hvis en arbeidstaker har permanente -eller midlertidige funksjonsnedsettelse, vil utfordringen med for store avstander og manglende mulighet, forsterkes ytterligere.

Det planlegges for 4 kontorarbeidsplasser i brakkebygget. Vi har lagt til grunn for vår forvaltningspraksis, at i arbeidslokaler med få arbeidstakere (og hvor dette antallet arbeidstakere må antas å vedvare ut fra lokalets utforming/dimensjonering), kan det legges til grunn, at ett dobbeltsidig HC-toalett ivaretar kravet til toalett for kvinner og menn, samt kravet til HC-toalett.

Vi ber tiltakshaver redegjøre, i form av tekst og planer, at det tilrettelegges for eget toalett i brakkebygget.

Krav til garderober

Arbeidsplassforskriften § 3-2 stiller krav til hvordan personalrom skal dimensjoneres og innredes. Forskriften sier blant annet at det skal tas hensyn til

- arbeidets art (bokstav a)
- det største antallet arbeidstakere som normalt bruker rommet samtidig (bokstav b)
- at virksomheten sysselsetter både kvinner og menn (bokstav d)
- at det i personalrom ikke plasseres eller installeres annet utstyr enn det som er knyttet til den naturlige virksomheten i rommet (bokstav d). Det betyr at det som hovedregel ikke er akseptert å blande ulike funksjoner, som plass til renholdsutstyr og garderober, i samme rom.

Særskilte krav til garderober framkommer av arbeidsplassforskriften § 3-4 og suppleres av forskriftens kommentardel, andre aktuelle bestemmelser i forskriften og veiledninger.

Alle har krav på garderobe, og hver arbeidstaker skal ha tilstrekkelig plass for å henge opp tøy o.l. Dersom forholdene gjør det nødvendig, skal det være atskilte skap for arbeidstøy og privat tøy.

Arbeidstakerne skal ha mulighet til å låse inn tøyet sitt i arbeidstiden, og der det er nødvendig, skal det i tillegg være låsbare avlukker for verdisaker. Videre skal arbeidstakerne ha tilstrekkelig plass til å skifte klær, og garderoben(e) skal ha speil, nødvendig antall sitteplasser for skifte av klær og skotøy og

tilfredsstillende ventilasjon.

Virksomheten skal kunne sysselsette både kvinner og menn, og alle arbeidsplasser skal som hovedregel derfor ha atskilte garderober.

En atskilt garderobeløsning er særlig viktig i virksomheter der arbeidstakerne

- må skifte til eller fra arbeidstøy
- arbeider med stoffer som er giftige eller helsefarlige
- arbeider med stoffer som kan medføre smittefare, avsette lukt i tøy eller liknende

I slike tilfeller må selv små virksomheter vurdere atskilte garderober. Garderoben(e) bør ligge i tilknytning til vaskerom/dusj eller være kombinert med vaskerom.

Når det gjelder kravet til atskilte garderober, legger Arbeidstilsynet normalt ikke vekt på kjønns sammensetningen i virksomheten på søknadstidspunktet.

Vi gjør oppmerksom på at kravene til garderober forvaltes strengt. Dere finner nærmere veiledning om kravene og hvordan de kan oppfylles, på www.arbeidstilsynet.no/tema/byggesak/veiledning-til-dokumentasjonskrav-ved-soknad-om-arbeidstilsynets-samtykke/krav-til-garderober-pa-arbeidsplassen/. Her finner dere også lenker til det aktuelle regelverket.

Krav til pauserom der spiserom ikke ivaretar behovet for hvilepause

Arbeidsplassforskriften § 3-2 stiller generelle krav til hvordan personalrom skal dimensjoneres og innredes. Forskriften sier blant annet at det skal tas hensyn til

- arbeidets art (bokstav a)
- det største antallet arbeidstakere som normalt bruker rommet samtidig (bokstav b)
- at det skal utstyres med et antall bord og stoler med rygg som er tilpasset antallet arbeidstakere (bokstav c)
- at det i personalrom ikke skal plasseres eller installeres annet utstyr enn det som er knyttet til den naturlige virksomheten i rommet (bokstav d). Det betyr at det som hovedregel ikke er akseptert å blande ulike funksjoner, som spiseplass og garderober, i samme rom.

Særskilte krav til pauserom framkommer av kommentarene til arbeidsplassforskriften kapittel 3. I virksomheter der arbeidstakerne har behov for hvilepauser i tillegg til spisepauser, og der spiserommet ikke ivaretar dette behovet, skal det være eget pauserom. Det kan være flere grunner til at spiserommet eller kantinen ikke ivaretar behovet for hvilepauser, for eksempel at det kun er tilgjengelig deler av arbeidsdagen, eller at det er lang avstand fra arbeidsstedet til spiserommet. Det er ofte behov for pauserom hvis spiserommet er utenfor virksomhetens egne lokaler, for eksempel en ekstern kantine.

Pauserom må være så store at det er plass til det største antallet personer som skal benytte rommet samtidig. Minimumsarealet bør være 1,2 m² per person. Rommet bør innredes med bord og én sitteplass per person. I virksomheter der spiserom eller kantine kun er tilgjengelig deler av arbeidsdagen, bør dere vurdere om det er behov for kjøleskap på pauserommet. Hvis det er mulig, bør pauserommet ha dagslys og utsyn.

Vi gjør oppmerksom på at kravene til pauserom forvaltes strengt. Dere finner nærmere veiledning om kravene til personalrom og hvordan de kan oppfylles, på www.arbeidstilsynet.no/tema/byggesak/#Lastnedskjemaforegenerklæring.

Veiledning om krav til dagslys og utsyn finnes på www.arbeidstilsynet.no/tema/byggesak/veiledning-til-dokumentasjonskrav-ved-soknad-om-arbeidstilsynets-samtykke/krav-til-dagslys-og-utsyn/. Her finner dere også lenker til det aktuelle regelverket.

Krav til toaletter

Arbeidsplassforskriften § 3-2 stiller generelle krav til hvordan personalrom skal dimensjoneres og innredes. Forskriften sier blant annet at det skal tas hensyn til

- at virksomheten skal kunne sysselsette både kvinner og menn (bokstav d)
- at det i personalrom ikke skal plasseres eller installeres annet utstyr enn det som er knyttet til den naturlige virksomheten i rommet (bokstav d). Det betyr at det som hovedregel ikke er akseptert å blande ulike funksjoner, som toaletter og renholdsutstyr, i samme rom.

Særskilte krav til toaletter framkommer av arbeidsplassforskriftens § 3-7 og suppleres av forskriftens kommentardel, andre aktuelle bestemmelser i forskriften og veiledninger. Alle arbeidsplasser skal ha et passende antall toaletter, og det skal være atskilte toaletter for kvinner og menn. I små virksomheter er det imidlertid åpnet for en felles toalettløsning for kvinner og menn. Det skal være håndvask i tilknytning til toalettene.

Avstander og muligheten til å forlate arbeidsstedet uten vesentlig hinder, må legges til grunn for hvor toalettene plasseres. Toalettene bør normalt ikke ha direkte forbindelse med arbeidsrom eller spiserom. Det bør være minst ett toalett per 15 kvinner og minst ett toalett per 20 menn når det finnes tilstrekkelig med urinaler. For små virksomheter som ønsker å ha felles toalett, er det helt sentralt å vurdere hensynet til arbeidstakernes integritet og verdighet. Et handikaptaolett kan i slike tilfeller erstatte et dame- eller herretoalett.

Arbeidstilsynet legger vekt på at toalettene skal være forbeholdt arbeidstakerne. Felles toaletter med publikum, kunder, elever og pasienter aksepteres normalt ikke. Toaletter for øvrige brukergrupper kommer derfor i tillegg til de dedikerte toalettene for arbeidstakerne.

Vi gjør oppmerksom på at kravene til toaletter forvaltes strengt. Dere finner nærmere veiledning om kravene og hvordan de kan oppfylles, på www.arbeidstilsynet.no/tema/byggesak/veiledning-til-dokumentasjonskrav-ved-soknad-om-arbeidstilsynets-samtykke/krav-til-toaletter-pa-arbeidsplassen/.

Se krav til HC-toalett på www.arbeidstilsynet.no/tema/byggesak/veiledning-til-dokumentasjonskrav-ved-soknad-om-arbeidstilsynets-samtykke/krav-til-heis-og-handicaptaolett/. Her finner dere også lenker til det aktuelle regelverket.

Rom for renholdsutstyr

Arbeidsplassforskriften § 3-8 stiller krav til rom for renholdsutstyr.

Arbeidstilsynet har ikke mottatt tilstrekkelige opplysninger om at planene for rom for renholdsutstyr er i tråd med de gjeldende kravene. Nedenfor lister vi opp det vi vurderer at mangler, og som tiltakshaver må dokumentere.

- Det kommer frem av vedlagte plantegning at brakkebygget ikke tilrettelegges for eget rom for renholdsutstyr. Det er opplyst at eget rom for renholdsutstyr (BK) finnes i hovedbygget.

Vi har lagt til grunn for vår forvaltningspraksis at det må være tilrettelagt med rengjøringsrom (med tappested) i egne sidebygg. Dette henger sammen med at arbeidstakerne/eventuelt innleid renholdspersonale, ikke skal bli utsatt for unødige ergonomiske belastninger for å få utført jobben sin, at de ikke skal måtte frakte med seg rengjøringsutstyr og vann over lengre avstander som medfører tunge løft og fysiske påkjenninger. Frakt av rengjøringsutstyr og vann utendørs kan være problematisk, f.eks. vinterstid med tanke på føret, (snø/is).

Vi ber tiltakshaver redegjøre, i form av tekst og planer, at det tilrettelegges for eget rom for renholdsutstyr i brakkebygget.

Krav til rom for renholdsutstyr

Arbeidsplassforskriften § 3-2 stiller generelle krav til hvordan personalrom skal dimensjoneres og innredes. Forskriften sier blant annet at det i personalrom ikke skal plasseres eller installeres annet utstyr enn det som er knyttet til den naturlige virksomheten i rommet. Det betyr at det som hovedregel ikke er akseptert å blande ulike funksjoner, som renholdsutstyr og garderober, i samme rom (bokstav d).

Særskilte krav til rom for renholdsutstyr framkommer av arbeidsplassforskriften § 3-8 og suppleres av forskriftens kommentardel, andre aktuelle bestemmelser i forskriften og veiledninger.

Rommet skal være innredet og utstyrt i samsvar med den planlagte rengjøringsmetoden. Det må være hensiktsmessig plassert, og hvis bygget har flere etasjer, bør det være flere slike rom, eller i det minste tappested og utslagssted i hver etasje – uavhengig av om det finnes heis.

Det må finnes skap eller særskilte rom for oppbevaring av rengjøringsmidler og liknende, enten i eller i nær tilknytning til rommet for renholdsutstyr. I tillegg må det settes av plass til det arbeidsutstyret som brukes, for eksempel moppevaskemaskin.

Rommet bør også ha utslagsvask, kaldt og varmt vann og være ventilert med undertrykk. I tillegg må rommet være stort nok til at arbeidsoppgavene som utføres her, ikke blir unødvendig belastende.

Det skal finnes rengjøringsrom med tappested også i eventuelle sidebygg, som paviljonger og brakker.

Kravene gjelder også i arbeidslokaler der søker har renholdsavtale med eksterne aktører som har med og bruker eget utstyr.

Vi gjør oppmerksom på at kravene til tilrettelegging for renhold forvaltes strengt. Dere finner nærmere veiledning om kravene og hvordan de kan oppfylles, på

www.arbeidstilsynet.no/tema/byggesak/veiledning-til-dokumentasjonskrav-ved-soknad-om-

[arbeidstilsynets-samtykke/krav-om-a-legge-til-rette-for-drift-vedlikehold-og-renhold/](#). Her finner dere også lenker til det aktuelle regelverket.

Ventilasjon

Arbeidsplassforskriften §§ 2-14 og 7-1 stiller krav til klima, ventilasjon, luftkvalitet med mer. Arbeidslokaler skal være utformet og innredet slik at de enkelte arbeidsplassene og personalrommene får tilfredsstillende klima når det gjelder temperatur, fuktighet, trekk, luftkvalitet og sjenerende lukt, og at de beskytter mot giftige eller helsefarlige stoffer.

Arbeidstilsynet har ikke mottatt tilstrekkelige opplysninger om at planene for ventilasjonsanlegg er i tråd med de gjeldende kravene. Nedenfor lister vi opp det vi vurderer at mangler, og som tiltakshaver må dokumentere.

- Tiltakshaver opplyser at ventilasjonsanlegget tidligere er dimensjonert og godkjent, da kontorene ble bygget, og vil dekke det nødvendige behovet. I tillegg kan alle vinduer åpnes om det ønskes frisk luft utenfra.

For vår samtykkebehandling skal det alltid legges ved dokumentasjon om valgte/eksisterende ventilasjonsløsninger. Dette for at et eventuelt samtykke gis på riktig grunnlag, og etter dagens standard.

Vi ber tiltakshaver, før brakkebygget tas i bruk, utarbeide, og legge, ved dokumentasjon for ivaretagelse av krav til et fullt forsvarlig inneklima. Ventilasjonen i arbeidslokalene skal være tilpasset virksomheten og arealene og de inneklimateutfordringene som vil forekomme, og yte tilstrekkelig luftskifte, med en virkning som gir tilfredsstillende inneklima og luftkvalitet, og beskyttelse mot giftige eller helsefarlige stoffer, jf. arbeidsmiljøloven § 4-4 første ledd og arbeidsplassforskriften §§ 2-14 og 7-1. Dokumentasjonen må gi en samlet oversikt over ventilasjonstekniske løsninger, herunder eventuelle prosessavsug/punktavsug, og kravspesifikasjoner, luftmengdeberegninger for lokalene og forutsetninger som ligger til grunn for de ulike løsningene, skal fremgå.

Krav til ventilasjon

Arbeidsplassforskriften stiller krav til inneklima. Arbeidslokaler og arbeidsplasser, eller andre områder som arbeidstakerne har tilgang til og hvor arbeidet eller prosesser kan føre til forurensning av luften, skal ha mekanisk ventilasjon og prosesstilpasset avsug. Dette skal sørge for at konsentrasjonen av kjemikalier i arbeidsatmosfæren holdes på et forsvarlig nivå.

Arbeidstilsynets veiledninger Inneklima og luftkvalitet på arbeidsplassen og Ventilasjon på arbeidsplassen inneholder normer for tilfredsstillende inneklima og luftkvalitet. Veiledningen fastslår at balansert mekanisk ventilasjon som hovedregel sikrer tilstrekkelig luftskifte og dermed tilfredsstillende inneklima generelt. Dette legges til grunn for vår forvaltningspraksis.

Arbeidstilsynets stiller ikke konkrete krav til løsninger, men til dokumentasjon som viser at dere planlegger løsninger som gir tilfredsstillende inneklima uavhengig av arbeidets art. Velger dere

ventilasjonsløsninger som oppfyller normene som er angitt i veiledningene, vil kravene til inneklime og luftkvalitet normalt være ivarettatt.

Vi gjør oppmerksom på at kravene til tilfredsstillende inneklime forvaltes strengt. Dere finner nærmere veiledning om kravene og hvordan de kan oppfylles, og lenker til det aktuelle regelverket ved å følge lenkene nedenfor.

- Dokumentasjonskrav: www.arbeidstilsynet.no/tema/byggesak/veiledning-til-dokumentasjonskrav-ved-soknad-om-arbeidstilsynets-samtykke/krav-til-ventilasjon/
- Inneklime og luftkvalitet på arbeidsplassen: www.arbeidstilsynet.no/tema/inneklime/
- Ventilasjon på arbeidsplassen: www.arbeidstilsynet.no/tema/inneklime/ventilasjon/
- Krav til fysisk arbeidsmiljø: www.arbeidstilsynet.no/tema/byggesak/#Lastnedskjemaforegenerklæring

Vi fortsetter å behandle saken når vi har fått dokumentasjonen over.

Det er tiltakshaver som skal sørge for at søknaden gir alle nødvendige opplysninger, og som må ettersende den dokumentasjonen som mangler. Saksbehandlingstiden regnes fra det tidspunkt søknaden er komplett.

Om Arbeidstilsynets rett til å kreve opplysninger

Ifølge forskrift om administrative ordninger § 12-1 kan Arbeidstilsynet kreve alle opplysningene som framgår av Arbeidstilsynets søknadsskjema, og ellers alle de opplysninger som er nødvendig for at vi skal kunne vurdere om lovens krav er oppfylt i det enkelte tilfelle.

Hva skal søknaden dokumentere?

Søknaden om Arbeidstilsynets samtykke skal dokumentere at tiltaket planlegges med bygnings- og utstyrmessige løsninger som er i samsvar med kravene i regelverket, slik at arbeidstakernes sikkerhet, helse og velferd ivaretas. Arbeidslokalene og arbeidsplassene skal være tilpasset arbeidets art, særskilte risikoforhold ved driften og den enkelte arbeidstakers behov. Kravene til personalfasiliteter skal ivaretas.

Kommunen kan ikke gi igangsettingstillatelse uten vårt samtykke

Merk at kommunen ikke kan gi igangsettingstillatelse uten samtykke fra Arbeidstilsynet, jf. plan- og bygningsloven §§ 21-4 og 21-5.

Vi sender derfor kopi av dette brevet til KARMØY kommune for å gjøre oppmerksom på at dere ikke har fått Arbeidstilsynets samtykke etter arbeidsmiljøloven § 18-9.

Dere kan klage

Dere kan klage dersom dere mener at dere ikke har plikt eller lovlig adgang til å gi de opplysningene vi spør etter, jf. forvaltningsloven § 14. Fristen for å klage er tre dager fra dere mottar dette brevet.

For mer informasjon om klageinstans, framgangsmåte ved klage, retten til å se dokumentene i saken og søksmål, se www.arbeidstilsynet.no/klage/. Dere kan ikke reise søksmål før klageadgangen er prøvd, jf. forvaltningsloven § 27b.

Gi informasjonen videre til arbeidsmiljøutvalget, verneombudet eller ansattes representant

Arbeidsgiver skal sørge for at arbeidstakerne medvirker i samtykkebehandlingen. Arbeidsmiljøutvalget og verneombudet har formelle roller som skal sikre slik medvirkning. Vi ber dere derfor om å gjøre arbeidsmiljøutvalget kjent med dette brevet. Hvis virksomheten ikke har arbeidsmiljøutvalg, ber vi dere om å gjøre verneombudet kjent med brevet. Har dere inngått avtale om annen ordning enn å ha verneombud, skal dere gi kopi av brevet til ansattes representant.

Hvis tiltakshaver er utleier, skal dere gi en kopi av brevet til alle arbeidsgivere som er leietakere. Dette for at de skal kunne orientere egne arbeidsmiljøutvalg, verneombud eller ansattes representant.

Se arbeidsmiljøloven § 7-2 annet ledd bokstav c) og forskrift om organisering, ledelse og medvirkning § 2-2 tredje ledd bokstav a).

Mer informasjon?

Dere finner mer informasjon om Arbeidstilsynets samtykke og krav til det fysiske arbeidsmiljøet på www.arbeidstilsynet.no/tema/byggesak/.

Send dokumentasjon via eDialog

Bruk eDialog hvis dere skal sende oss dokumentasjon eller svare på dette brevet. Oppgi referansenummer 2022/45115. Les mer om eDialog på www.arbeidstilsynet.no/post/.

Med hilsen
Arbeidstilsynet

Tommy Pedersen
seksjonsleder

Frode Bødtger Hansen
seniorinspektør

Dette brevet er elektronisk godkjent.

Kopi til:

North Ark As	Knut Nordstokke	P.b. 3	4291	Kopervik
KARMØY KOMMUNE	Byggesaksavd.	Postboks 167	4291	KOPERVIK
VAØY INVEST AS	Jarle Vikingstad	Bøvågen 58	4262	AVALDSNES

